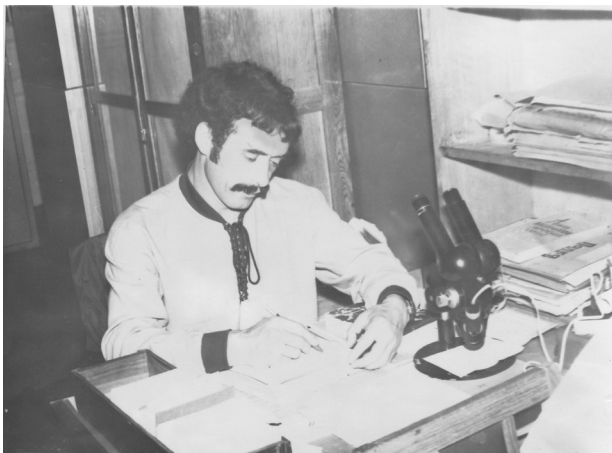

ВІДОМОМУ ТАДЖИЦЬКОМУ ЛІХЕНОЛОГУ ІМОМНАЗАРУ КУДРАТОВУ – 70

І. Кудратов у лабораторії ліхенології Інституту ботаніки АН УРСР. 1975 р.

У березні 2016 року знаному таджицькому ботаніку, ліхенологу, доктору біологічних наук, доброзичливий та мудрий людині Імомназару Кудратову виповнюється сімдесят. Він фахівець високого гатунку, відомий передусім вагомим внеском у вивчення флористичного, таксономічного різноманіття ліхенофлори Таджикистану, в дослідження з географії та порівняльної флористики регіональних ліхенофлор.

Імомназар народився 7 березня 1946 року в кишлаку Реват Айнінського району Таджикистану. Навчався в місцевій середній школі, згодом – у Таджицькому державному університеті, який закінчив за спеціальністю «ботанік-біолог».

Більше 23 років життя Імомназара пов'язано з Інститутом ботаніки АН Таджицької РСР, де він працював після служби в Радянській армії (1969 – 1971) старшим лаборантом, молодшим, старшим і провідним науковим співробітником. У 1994 році Імомназар Кудратов перейшов на викладацьку роботу, на посаду доцента Таджицького державного національного університету, де і тепер є професором кафедри ботаніки.

© М.Ф. БОЙКО, С.Я. КОНДРАТЮК, О.Є. ХОДОСОВЦЕВ, 2016

Власне, ще в Інституті ботаніки він розпочав і здійснив детальне та планомірне вивчення ліхенофлори території Таджикистану. Було зібрано понад 30 тис. гербарних зразків лишайників з усіх регіонів республіки. Проведені експедиції до Курамінського, Туркестанського, Зеравшанського, Гіссарського, Каратегінського, Дарвазького, Ванчського хребтів і хребта Петра Першого, а також у всі райони південного Таджикистану та гори Моголтау.

На початку 1973 року за рекомендацією відомого таджицького бріолога У.К. Маматкулова Імомназар був відряджений до Інституту ботаніки АН УРСР (м. Київ) для наукового стажування. Тут у відділі ліхенології та бріології, під орудою видатного українського ліхенолога А.М. Окснера, він опрацьовував колекції лишайників із Таджикистану та готувався до вступу в аспірантуру.

Згодом під науковим керівництвом відомого українського ліхенолога, фахівця з географії лишайників, доктора біологічних наук М.Ф. Макаревич Імомназар завершує підготовку кандидатської дисертації та успішно захищає її. Матеріали дисертаційної роботи опубліковані в монографії «Лишайники горного Зеравшана» (Душанбе: Дониш, 1985).

Викладаючи в університеті, І. Кудратов опрацьовує зібрані ліхенологічні колекції й узагальнює отримані результати. Загалом список лишайників Таджикистану охопив 524 види, з яких більше 220 автор навів уперше для країни. Дослідник працює над докторською дисертацією, для завершення якої він удруге був відряджений до Інституту ботаніки імені М.Г. Холодного НАН України. На жаль, у ті часи (1999–2002 рр.) угоди між академіями наук України та Республіки Таджикистан не було, і наш Інститут не мав юридичних підстав виплачувати громадянину іншої держави заробітну платню докторанта, також Імомназар покривав витрати за помешкання в академічному гуртожитку власним коштом. То були вельми скрутні часи для І. Кудратова, і в тих обставинах він підкорив нас своїм оптимізм-

У ліхенологічному гербарії Інституту ботаніки імені М.Г. Холодного. І. Кудратов із співробітниками відділу О.Г. Ромс, С.Я. Кондратюком і Н.Г. Безніч (2001 р.)

мом, відданістю науці і палким бажанням завершити розпочаті дослідження. В 2004 р. докторська дисертація «Аналіз ліхенофлори Таджикистану» була успішно захищена. Незважаючи на те, що дисертація в повному обсязі досі не опублікована, зведений список лишайників Таджикистану, надрукований у співавторстві з австрійським ліхенологом Х. Майгофером (Kudratov I., Mayrhofer H. **Catalogue of the lichenized and lichenicolous fungi of Tajikistan**, Herzogia, 2002, 15: 91–128), і широко використовується фахівцями, які працюють із флорою азійського континенту.

Феноменальна пам'ять, особливо щодо дрібних анатомічних особливостей досліджених Імомназаром лишайників Таджикистану, засвідчує природжений хист таксономіста. Тому не дивно, що з території республіки він описав низку нових для науки видів лишайників із родів *Acarospora*, *Caloplaca*, *Xanthomendoza* тощо. Крім того, на честь свого наукового керівника М.Ф. Макаревич учений описав новий для науки вид *Lichenodiplisiella makarevichae* S. Kondr. & I. Kudratov, а на пошанування відомого українського ліхенолога О.Г. Ромс — *Opegrapha romsae* S. Kondr. & I. Kudratov.

Навчаючись у докторантурі, Імомназар Кудратов не раз відвідував Херсонський державний університет, де не тільки працював з колекціями лишайників, а й спілкувався зі студентами. Він брав участь у професорських тижнях на факультеті природознавства і з захопленням розповідав про улюблені лишайники, природу своєї країни та життя таджицьких студентів і викладачів. Імомназар із задоволенням виїздив на екскурсії по Херсонщині, відвідав надзвичайно цікаві ландшафти лесових і вапнякових відслонень Півдня України.

І. Кудратов вражає своєю ерудицією, естетичним хистом, знанням поезії Омара Хайяма, Фірдоусі, Сааді, тонким почуттям гумору, доброзичливістю та мудрим ставленням до всіх проявів життя. Він щасливий батько чотирьох доньок і сина, які подарували йому онуків.

Вітаючи ювіляра, зичимо Імомназару міцного здоров'я, нових наукових здобутків, здійснення планів і задумів, радості й щастя в родинному колі з дружиною Зарофат.

М.Ф. БОЙКО, С.Я. КОНДРАТЮК,
О.Є. ХОДОСОВЦЕВ